

Organizatia Zero Waste Europe a fost creată pentru a consolida puterea comunităților de a regândi relația lor cu resursele. Într-un număr tot mai mare de regiuni, grupuri locale, întreprinderi și decidenți iau de măsuri semnificative în vederea eliminării deșeurilor în societatea noastră.

STUDIU DE CAZ #1

August 2014

POVESTEA COMUNITĂȚII
DIN

CAPANNORI

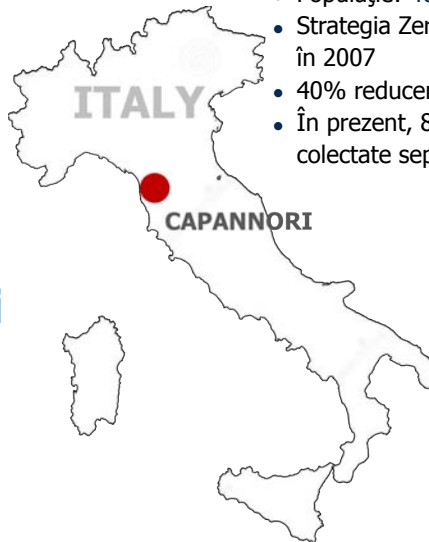
Situată în nordul Italiei, Capannori are una dintre cele mai mari rate de reciclare dintre municipalitățile europene. Acest oraș "zero waste" este un exemplu despre cum deciziile politice forte și participarea comunității pot aduce rezultate inovatoare. Acest studiu de caz prezintă povestea la zi a succesului comunității din Capannori.

Nicăieri nu este mai adevărată zicala „Marii stejari cresc din ghinzi mici” decât în orașul Capannori din Italia. Aici o serie de proteste împotriva construirii unui incinerator a dus la nașterea unei mișcări la firul ierbii pentru Zero Deșeuri/Zero Waste în toată Italia.

Bătălia cu incineratoarele

Capannori, un oraș cu 46.700 de locuitori, situat lângă Lucca în Toscana, urma să fie încă o victimă a dezvoltării constante a incinerării deșeurilor în Italia. Modelul nord-european de ardere a deșeurilor, pentru a preveni problemele de mediu și sociale asociate depozitării lor în rampe și pentru a produce energie, câștiga teren în Italia – o țară care se confrunta cu problema dramatică și urgentă a gestiunii deșeurilor. Organizațiile medicale și de mediu au opus puțină rezistență sau deloc, considerând incinerarea drept soluția cel mai puțin dăunătoare pentru o dilemă aparent imposibilă. Interesele economice și presiunea din nordul Europei susțineau incinerarea, un fenomen ce părea de neoprit.

Dezbaterile publice nu abordau faptul că **incinerarea încurajează generarea deșeurilor, concurează cu reciclarea, periclitează dezvoltarea durabilă, aprinde scânteia corupției și eliberează substanțe toxice precum dioxine, furani și metale grele.**

- Populație: 46,700
- Strategia Zero Waste a fost semnată în 2007
- 40% reducere a deșeurilor în 10 ani
- În prezent, 82% din deșeuri sunt colectate separat

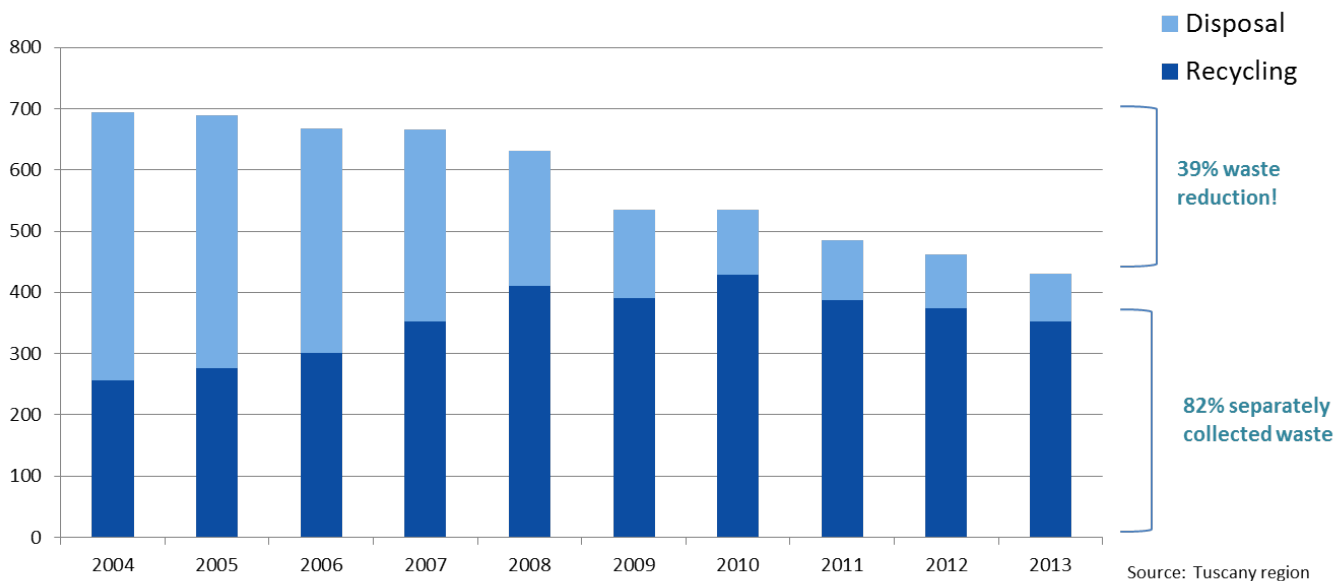
Comunități precum aceea din Capannori au fost lăsate să lupte singure împotriva construcției de incineratoare. În 1997, învățătorul Rossano Ercolini a constientizat potențialele efecte nocive pe care le-ar avea un incinerator local asupra sănătății cetățenilor și a mediului înconjurător. Cu ajutorul lui Dr. Paul Connett, expert internațional în incinerare și în politici Zero Deșeuri/Zero Waste, Rossano a lansat numeroase acțiuni de informare pentru a convinge localnicii de pericolul pe care l-ar reprezenta construirea unui incinerator în comunitatea lor. Mișcarea a reușit să blocheze construcția și în curând s-a extins în alte trei comunități din regiune, amenințate de incinerare.

Care este alternativa?

Responsabil de găsirea și implementarea unei alternative la incinerare, Ercolini a ajuns la concluzia că singura opțiune era să se reducă generarea deșeurilor. A preluat conducerea operatorului de salubritate local ASCIT, pentru a crea o schemă pilot de colectare a deșeurilor la sursă, din ușă-în-ușă. După un an și-a reluat rolul de activist, derulând campanii împotriva incinerării pe tot teritoriul Italiei. **Ercolini a convins Consiliul Local din Capannori să devină prima administrație locală din Europa care a adoptat Strategia Zero Deșeuri/Zero Waste, angajându-se ca până în 2020 să ajungă la performanța de a trimite aproape zero deșeuri către rampele de gunoi.**

Între 2005 și 2010, colectarea selectivă la sursă, din ușă-în-ușă, a fost introdusă etapizat în unitatea administrativă, începând cu satele mici – unde fiecare greșeală putea fi identificată și corectată din timp,

Evolution of separate collection and waste generation in Capannori 2004-2013 (in Kg/person/year)

ajungând să acopere întreaga rază teritorială în 2010. Până în acel an, deșeurile municipale erau separate la sursă în proporție de 82% și doar 18 procente – reprezentând deșeurile reziduale – ajungeau la rampă. Din 2012 s-a implementat, în câteva din localitățile aparținătoare, o nouă taxă de tipul „plătești cât arunci”. Frecvența colectării de la fiecare gospodărie era măsurată cu ajutorul

microcipurilor lipite pe sacii cu deșeurile reziduale, pe care le scana un aparat de citire montat pe autospecialele de colectare. În localitățile unde s-a aplicat noul mod de tarifare au fost stimulate separarea și prevenția, astfel încât rata de separare la sursă a urcat la 90%.

Transparență și consultare

Politicienii locali au recunoscut că succesul proiectului de colectare selectivă la sursă din ușă-în-ușă și al altor măsuri „zero deșeurile/zero waste” se datorează consultării active a cetățenilor, din faze incipiente. **Sedințele se organizau în locuri publice pentru a obține conținut, idei și pentru a implica populația în strategia Zero Waste/Zero Deșeurile.** Materiale informative erau trimise la toate adresele. Înainte ca sistemul de colectare din ușă-în-ușă să fie introdus într-o anumită zonă, timp de câteva săptămâni voluntarii distribuiau kit-uri de colectare selectivă gratuite, inclusiv o varietate de pubele și sacii necesari, precum și numeroase materiale de informare. Voluntarii erau instruiți să răspundă întrebărilor cetățenilor cu privire la noul sistem, ceea ce însemna că participarea era imediată, fluentă și eficientă.

Un studiu comparativ realizat de Universitatea La Sapienza din Roma privind colectarea selectivă din ușă-în-ușă în trei comunități din Italia (Capannori, Roma și Salerno) a arătat că în Capannori participarea

cazuri. Rezultatul este asociat procentului mare de rezidenți care au primit materiale informative (98,6%), au participat la ședințele despre schimbarea sistemului (46%) și știu unde să se adreseze pentru informații legate de colectarea deșeurilor (91%).

O soluție viabilă din punct de vedere economic

Economiile făcute pentru că nu se mai trimit deșeurile la rampele de gunoi costisitoare și câștigurile din vânzarea materialelor către unități de reciclare sunt dovezi ale faptului că sistemul este autosuficient din punct de vedere economic. Consiliul Local din Capannori a economisit peste două milioane de euro în 2009. Sumele economisite sunt investite în infrastructura pentru reducerea generării deșeurilor, reducându-se cu 20% și taxele fixe pentru salubritate pentru rezidenți. De asemenea, au ajutat la recrutarea a 50 de angajați pentru ASCIT, crescând rata de ocupare a forței de muncă în regiune.

Compostarea

Unul dintre elementele cele mai de succes ale noului sistem de colectare a fost deturnarea de la rampa a deșeurilor organice. ASCIT colectează frecvent

la domiciliul cetățenilor resturile organice biodegradabile, care sunt trimise la o unitate de compostare din regiune. Ba mai mult, cantinele publice din Capannori au fost dotate, în 2010, cu aparate de compostare Joraform. În viitor, locuitorii ar putea primi astfel de stații colective de compostare, ceea ce ar reduce cu 30 până la 70% costurile de colectare, transport și tratare a deșeurilor organice.

“Consiliul a salvat peste € 2m în 2009, aceste economii sunt reinvestite în investiții în infrastructură de reducere a deșeurilor, precum și reducerea tarifelor de deșeurii stabilită pentru rezidenți cu 20%. Aceasta a finanțat, de asemenea, recrutarea a 50 de angajați ASCIT ...”

Cetățenii au fost încurajați să composteze la domiciliu, 2.200 de gospodării au primit compostare gratuite, iar membrii gospodăriilor au fost instruiți despre tehnicile specifice. Cei care compostează la domiciliu beneficiază de o reducere de 10% din taxa de salubritate, iar verificările în teren au relevat că 96% dintre gospodării folosesc în mod corect composterele. În prezent, există un proiect, aflat în etapa de planificare și consultare publică, pentru construirea unei fabrici de biometan în zonă.

Eliminarea deșeurilor prin proiectarea sustenabilă a acestora

În anul 2010, la Capannori s-a înființat primul Centru de Cercetare Zero Deșeurii/Zero Waste din Europa. Aici, experții identifică deșeurile ce se aruncă în sacii gri pentru deșeurii reziduale și caută soluții pentru a reduce și mai mult acele 18 procente. Când au

“Abordarea colaborativă a primit răspuns pozitiv din partea producătorilor de cafea, care au inițiat cercetări în domeniul alternativelor la capsulele nereciclabile.”

descoperit că printre cele mai comune deșeuri reziduale se numără capsulele pentru cafea, Centrul de Cercetare a stabilit întâlniri cu producătorii de cafea ca Nespresso și Illy, pentru a găsi alternative reciclabile sau biodegradabile. De asemenea, volumul mare de scutece de unică folosință găsite printre deșeurile reziduale a determinat autoritățile locale să ofere părinților variante de scutece reutilizabile. Optând pentru o abordare mai degrabă de colaborare decât combativă, au obținut un răspuns pozitiv din partea producătorilor, cei din industria cafelei inițiind chiar cercetări pentru găsirea alternativei la capsula standard.

Gunoiul unuia este comoara altcuiva. Oportunitățile spatele reutilizare.

Eforturile nu s-au concentrat doar pe îmbunătățirea ratei de reciclare, ci s-a pus accent și pe reutilizare. Autoritatea publică locală a deschis propriul centru pentru reutilizare «Insula Ecologică» în Lammari, în 2011. Obiecte de îmbrăcăminte, încălțăminte, jucării, electrice și mobilier care nu mai sunt dorite, dar sunt încă în stare bună, pot fi reparate aici – dacă se impune – și sunt vândute celor care au nevoie. Astfel sunt recuperate și reintroduse în sistem resurse prețioase. Centrul de re folosire își extinde

constant activitatea – în 2012 la centru au fost donate 93 tone de obiecte, iar în 2013 cifrele sunt în creștere.

“În 2012, 93 tone de obiecte au fost donate Centrului de re folosire, unde au fost reparate și revândute celor care au nevoie”

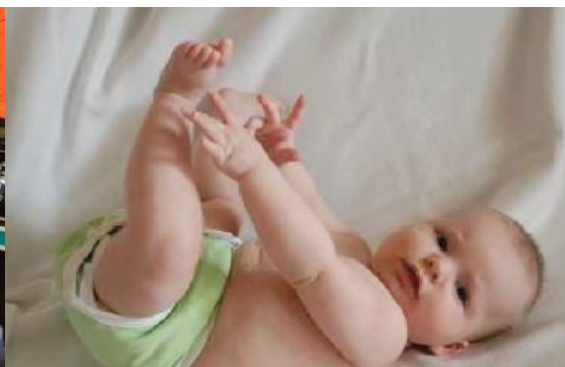
Potrivit lui Rossano Ercolini, „Cifrele înregistrate de «Insula Ecologică» din Lammari (n.r. punct de colectare pentru deșeurile voluminoase și obiectele reutilizabile) arată că, parțial, **cultura noastră se schimbă datorită politicilor administrației. Dacă înainte oamenii aruncau totul, acum își dau seama că recuperarea obiectelor nu este doar benefică pentru mediu, ci și pentru cei care le pot cumpăra la prețuri accesibile**”. Centrul furnizează și cursuri de instruire pentru activități precum – cusut, tapițat, tâmplărie, astfel încât să promoveze valorile și practica reutilizării cât mai mult posibil.

Pionieri în prevenirea generării deșeurilor

Capannori este lider de necontestat în prevenirea generării deșeurilor. **Între 2004**

În băcănia Effecorta, locuitorii pot cumpăra vrac peste 250 de alimente și băuturi de proveniență locală.

Municipalitatea pune la dispoziția părinților, de asemenea, scutece reutilizabile subvenționate.

și 2013 volumul total de deșeuri generate per capita a scăzut cu 39%, de la 192 kg la 118 kg/persoană/an și se preconizează că va scădea în continuare, mulțumită extinderii sistemului „plătești cât arunci” în tot teritoriul administrativ. Și mai impresionant este faptul că s-a redus cantitatea pe cap de locuitor a deșeurilor neseperate, sau reziduale, de la 340 kg/an în 2006 la 146 kg în 2011, o scădere cu 57%.

Dimensiunea succesului se poate aprecia comparând aceste cifre cu cele din Danemarca – 409 kg/capita/

„Cele două automate de lapte furnizează aproximativ 200 de litri pe zi, eliminând din sistem circa 90.000 de sticle.

„Școala este, de asemenea, foarte implicată în întreg programul”

an în 2011.

Aceasta înseamnă că, pe lângă creșterea ratei de reciclare, decidenții locali au avut în vedere modalitățile de reducere la sursă a cantității de deșeuri generate. În strategia lor pentru Zero Deșeuri/Zero Waste au inclus 11 direcții de acțiune. Probabil cea mai vizibilă dintre toate este vânzarea produselor la vrac – autoritatea locală a oferit stimulente micilor comercianți ca să elimine ambalajul și să vândă produse cum ar fi detergenți lichizi, ulei, vin etc. direct în recipientele clienților. Lanțul de băcănie Effecorta, lansat în

Capannori în 2009, comercializează peste 250 de produse (mâncare și băutură) locale la vrac. Locuitorii pot cumpăra paste, vin, ulei și multe alte produse de bază, fără să mai arunce vreun ambalaj.

Distribuția directă – o binefacere pentru agricultura locală

S-au deschis două automate de lapte cu autoservire, introducând un model de distribuție a produselor

alimentare direct de la producător; automatele sunt aprovizionate direct de către cooperativa fermierilor autohtoni, iar cumpărătorii nu mai plătesc intermediari ca fabricile de ambalare sau retailerii. Astfel clienții plătesc un preț mai mic, în timp ce fermierii primesc mai mult pentru fiecare litru de lapte. Modelul a

avut un succes uriaș. **Prin automate s-au vândut 200 de litri de lapte pe zi și, deoarece 91% dintre clienți își reumpleau propriile recipiente, au fost „scoase din circuit” circa 90.000 de sticle.**

Alte inițiative au constat în campanii de promovare a consumului de apă de la robinet în locul celei îmbuteliate (italienii sunt cei mai mari consumatori de apă minerală îmbuteliată din Europa), de eliminare a tacâmurilor de unică folosință din școli, distribuirea de plase de cumpărături din material

textil tuturor celor 17.800 de gospodării și a altor 5.000 de bucăți societăților comerciale. De asemenea, toate farmaciile din zonă au fost aprovizionate cu scutece și produse sanitare reutilizabile. Toate aceste inițiative au impulsionat locuitorii să devină consumatori responsabili.

O comunitate etalon

Abordarea pro-activă, unitară și implicarea cetățenilor în toate etapele de elaborare a politicilor de mediu, acestea sunt elementele cheie care au transformat municipalitatea din Capannori într-un exemplu de bune practici la nivel european. Prin poziția sa de comunitate-etalon a Rețelei Municipalităților Zero Deșeuri/Zero Waste, Capannori inspiră alte comunități să își dorească mai mult decât atingerea obiectivelor de reciclare. Liderii vizionari ai acestei comunități au văzut mai degrabă oportunitățile decât problemele și, prin implicarea transparentă a populației, au transformat totul într-un succes al întregii comunități.

Astăzi, sute de municipalități europene urmează exemplul comunității din Capannori.

--
Aimee Van Vliet
**Zero Waste Best Practices,
August 2013**

Traducerea și adaptarea:
Gabriela Barbur, Zero Waste
Romania

Surse

www.uclg-cisdp.org/sites/default/files/Capannori_2010_en_FINAL.pdf
www.comune.capannori.lu.it/sites/default/files/segreteria_sindaco/capannori-verso-rifiuti-zero-2011-r2.pdf
www.comune.capannori.lu.it/node/11408
www.lemonde.fr/planete/article/2013/06/19/capannori-la-cite-italienne-qui-montre-la-voie-du-zero-dechet-en-europe_3432602_3244.html
www.efficorta.it

Pentru mai multe informații:

www.zerowasteurope.eu
www.facebook.com/ZeroWasteEurope

Contacte:

info@zerowasteurope.eu
Twitter [@zerowasteurope](https://twitter.com/zerowasteurope)

By Aimee Van Vliet

Zero Waste Europe 2014 Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0